

PRAKTICKÝ NÁVOD NA VEDENÍ OCHRANNÉHO LÉČENÍ

Workshop

Konference sociální psychiatrie Mikulov 2025

MUDr. Tereza SZYMANSKÁ

Psychiatrická ambulance Broumov

DEKLARACE STŘETU ZÁJMŮ

Nemám žádný smluvní vztah s žádnou farmaceutickou firmou za rok 2025.

PROGRAM

- Co je to ochranné léčení a komu je nařizováno
- Průběh ochranného léčení
- Vedení ochranného léčení
- Problémy při vedení ochranného léčení
- Financování ochranného léčení
- Etické aspekty ochranného léčení

SOUVISEJÍCÍ ZÁKONY A PRÁVNÍ PŘEDPISY

Zdravotník nebo právník?

- Zákon č. 372/2011 Sb. Zákon o zdravotních službách
- Zákon č. 373/2011 Sb. Zákon o specifických zdravotních službách
- Zákon č. 141/1961 Sb. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník
- Zákon č. 218/2003 Sb. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 48/1997 Sb. Zákon o veřejném zdravotním pojištění
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy
- Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2002 Kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy
- Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2025/CAU ze dne 1. listopadu 2024 o regulaci cen zdravotních služeb uveřejněný ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví ročník 2024 částka 14.

Podklady a literatura

- Zákonné normy
- Páv M., Švarc J. – Stávající stav a doporučení k dalšímu rozvoji sítě ochranného léčení, 2018
- Veřejný ochránce práv – Ochranné léčení, omezovací prostředky a další témata, Zpráva ze systematických návštěv 2019

ÚČEL OCHRANNÉHO LÉČENÍ

- Terapeutické působení na pacienta směřující k jeho vyléčení nebo alespoň k dosažení takového léčebného efektu, kdy již není pobyt pacienta na svobodě nebezpečný.
- U každého pacienta je nezbytné účel ochranného léčení dovodit individuálně.
- Nebezpečnost nelze dovozovat jen z faktu duševní poruchy, absence náhledu nebo jako abstraktně potenciální nebezpečí.
- Ochranné opatření by mělo vést k ochraně společnosti před nebezpečnými osobami. (Šámal Pavel)

FORMY OCHRANNÉHO LÉČENÍ

- Ambulantní
- Ústavní
- Zabezpečovací detence
- Psychiatrické
- Protialkoholní
- Protitoxikomanické
- Sexuologické
- Smíšené

PRÁVNÍ POJMY - NEPŘÍČETNOST

Příčetnost označuje v trestním právu duševní stav pachatele trestného činu v době jeho spáchání.

Nepříčetnost vyžaduje souběh:

- duševní poruchy pachatele,
- která nastala nebo trvala v době spáchání činu
- a v jejíž důsledku vznikla neschopnost rozpoznat protiprávnost (*neschopnost intelektuální*) nebo neschopnost ovládat jednání (*neschopnost volní*).

PRÁVNÍ POJMY - NEPŘÍČETNOST

Hodnocení **rozpoznávacích** (schopnost rozpoznat, že čin je společensky nebezpečný) a **ovládacích** (schopnost se ovládnout) **schopností** znalcem:

- vymizelé rozpoznávací či ovládací schopnosti = **nepříčetnost** (vylučuje trestní odpovědnost)
- podstatně či nepodstatně snížené rozpoznávací či ovládací schopnosti = **zmenšená příčetnost** (nutně nevylučuje trestní odpovědnost).

PRÁVNÍ POJMY

– POBYT NA SVOBODĚ JE NEBEZPEČNÝ

Je vysoká pravděpodobnost, že nepřítetný pachatel spáchá znovu závažnější útok na zájmy chráněné trestním zákonem, a to pod vlivem duševní choroby.

Posouzení, zda duševní porucha je takového rázu, že pobyt nepřítetné osoby na svobodě je i pro budoucnost nebezpečný.

Musí existovat proporcionalita mezi hrozbou nebezpečí ze strany pachatele a mimořádně závažným omezením osobní svobody léčeného u ochranného léčení v ústavní formě.

Přestože forma ochranného léčení není prvořadě určena stupněm nebezpečnosti činu jinak trestného pro společnost, nýbrž potřebou léčby, jistá závislost mezi spáchaným činem a formou ochranného léčení je žádoucí.

(Nález ústavního soudu IV.ÚS 502/02 ze dne 3.11.2004, N 166/35 SbNU 257 – Podmínky nařízení výkonu ochranného léčení)

FORMY OCHRANNÉHO LÉČENÍ

1) Obligatorní (povinně nařízené) ochranné léčení (§ 99 trestního zákoníku odstavec 1)

- pachatel trestného činu je pro duševní poruchu nepřičetný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný
- trestní stíhání se zastaví

= psychiatrické ochranné léčení

2) Fakultativní ochranné léčení (§ 99 odstavec 1 a odstavec 2 písmeno a trestního zákoníku)

- pachatel trestného činu je pro duševní poruchu zmenšeně přičetný nebo pachatel trestný čin spáchal ve stavu vyvolaném duševní poruchou a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný,
- soud současně může uložit i trest, snížit trestní sazbu nebo upustit od potrestání

= psychiatrické nebo sexuologické ochranné léčení

3) „Protialkoholní nebo protitoxikomanické“ ochranné léčení (§ 99 odstavec 2 písmeno b trestního zákoníku)

- pachatel zneužívá návykovou látku a spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním
- soud toto ochranné léčení neuloží, je-li vzhledem k osobě pachatele zřejmé, že jeho účelu nelze dosáhnout.

ČASOVÁ OSA

- co předchází nařízení výkonu ochranného léčení

1. Spáchání trestného činu

2. Trestní stíhání – obvykle vypracování znaleckého posudku

3. Soudní jednání

- vynesení rozsudku

- uložení ochranného léčení pacientovi (součást rozsudku nebo samostatné usnesení)

4. Projednání možnosti převzetí pacienta do ochranného léčení ambulantního s daným zdravotnickým zařízením soudem před nařízením výkonu ochranného léčení.

ČASOVÁ OSA

výkonu ochranného léčení

1. Nařízení výkonu ochranného léčení
2. Zahájení výkonu ochranného léčení
3. Průběh výkonu ochranného léčení
4. Změna formy ochranného léčení z ambulantní na ústavní
5. Propuštění z ochranného léčení
6. Ukončení ochranného léčení

0. Projednání možnosti převzetí pacienta do ochranného léčení

Dne: 5.8.2025

Odsouzený ... nar. 2006

Na pokyn soudní tajemnice Vás žádáme o sdělní, zda je možné do Vaší ordinace nařídit výše jmenovanému ambulantní protialkoholní a protitoxikomanické léčení. Odsouzený vykonával nepodmíněný trest odnětí svobody a vzhledem k délce trestu nemohl být zařazen na léčbu během výkonu trestu. Dne 3.7.2025 byl propuštěn. Ordinace MUDr. D. a MUDr. K. jej z kapacitních důvodů nemohou přijmout.

0. Projednání možnosti převzetí pacienta do ochranného léčení

Věc: Ochranné léčení protialkoholní a protitoxikomanické u A ..., nar. ... , bytem ...

Číslo jednací: 1 Tm 55/2024

Vážený soude,

Na Váš dopis ze dne 5.8.2025 sděluji, že jsem schopna pana A ..., nar. ..., přijmout do péče v rámci ochranného léčení protialkoholního a protitoxikomanického z důvodu naplněné kapacity až v lednu 2026, kdy mám aktuálně volné termíny pro nové pacienty. S pozdravem ...

V Broumově 10.8.2025

0. Projednání možnosti převzetí pacienta do ochranného léčení

- Ochranné léčení má na starost okresní soud, v jehož obvodu je zdravotnické zařízení, které ochranné léčení vykonává.
- Při změně formy ochranného léčení z ústavní na ambulantní se často mění okresní soudy (např. psychiatrická nemocnice v Havlíčkově Brodě a Okresní soud v Havlíčkově Brodě mění formu ochranného léčení, Okresní soud v Havlíčkově Brodě nařídí výkon ochranného léčení MUDr. Szymanské do Broumova a předá spis Okresnímu soudu v Náchodě).

KOMUNIKACE SE SOUDEM

- Nejlepší formou komunikace se soudem je datová schránka (bezplatně), dále lze komunikovat poštou nebo dokumenty dát na podatelnu příslušného okresního soudu.
- U všech dokumentů při komunikaci se soudem je nutno uvést spisovou značku.
- Ochranné léčení je v gesci trestního oddělení příslušného soudu a při telefonické komunikaci je nejlepší se obracet na vyššího soudního úředníka uvedeného v průvodním dopise od soudu.

0. Projednání možnosti převzetí pacienta do ochranného léčení

- Zdravotnické zařízení je povinno zajistit ochranné léčení, pokud je oprávněno poskytovat zdravotní služby v oboru, do jehož náplně tyto činnosti patří.
- Zdravotnické zařízení je oprávněno odmítnout přijetí pacienta k výkonu ochranného léčení, jestliže by přijetím pacient bylo překročeno únosné pracovní zatížení. Toto zdravotnické zařízení oznámí soud do 24 hodin s odůvodněním odmítnutí přijetí pacienta a sdělením předpokládaného termínu jeho možného přijetí.

0. Projednání možnosti převzetí pacienta do ochranného léčení

Možné předvídatelné problémy:

- Vzdálenost místa bydliště od zdravotnického zařízení a nutnost delšího dojíždění kvůli ochrannému léčení.
- Doba od vydání rozsudku či usnesení o uložení ochranného léčení přes nařízení ochranného léčení do zahájení ochranného léčení.
- Předání pacienta do ochranného léčení ambulantního z ústavního ochranného léčení či po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

OTÁZKA ČÍSLO 1, na kterou neznám odpověď

Je psychiatr bez specializované způsobilosti v oboru návykové nemoci kompetentní vykonávat ochranné léčení protialkoholní a protitoxikomanické?

MOŽNÝ PROBLÉM PŘI ZMĚNĚ OCHRANNÉHO LÉČENÍ Z ÚSTAVNÍ NA AMBULANTNÍ FORMU

- Pacientka udala v psychiatrické nemocnici při ústavním ochranném léčení protitoxikomanickým, že jsem její ambulantní psychiatr.
- Okresní soud zrušil pacientce po 14 měsících ústavní ochranné léčení a přeměnil ho na ambulantní formu dne 6.5.2025.
- 9.5.2025 mi telefonuje matka pacientky, že pacientka byla 6.5.2025 propuštěna z ústavního ochranného léčení a má nyní chodit ke mně.
- Nařízení ambulantního ochranného léčení proběhlo 6.5.2025, ale mně bylo doručeno až za 14 dní poštou (ne datovou schránkou).
- Ochranné léčení bylo zahájeno 26.5.2025.

1. Nařízení výkonu ochranného léčení

- Soud nařídí zdravotnickému zařízení (nikoliv konkrétnímu lékaři) výkon ochranného léčení.
- Soud zašle zdravotnickému zařízení nařízení výkonu ochranného léčení, opis rozhodnutí (rozsudek nebo usnesení), kterým bylo ochranné léčení uloženo, znalecký posudek, opis protokolu o výsledku znalce nebo opis lékařské zprávy o zdravotním stavu, pokud je má k dispozici.
- Pokud soud nedoloží potřebné dokumenty, může si zdravotnické zařízení o tyto na soud požádat.

1. Nařízení výkonu ochranného léčení

- Soud požádá zdravotnické zařízení o oznámení, kdy bylo s výkonem ochranného léčení započato.
- Zároveň soud požádá, aby zdravotnické zařízení soudu neprodleně oznámilo, jestliže pominou důvody pro další trvání ochranného léčení.

1. Nařízení výkonu ochranného léčení

Upuštění od ochranného léčení ambulantního

- Návrh na upuštění od ochranného léčení ambulantního před jeho započítím zdůvodněný tím, že pominuly okolnosti před začátkem výkonu léčby, se podává u soudu, který ochranné léčení ambulantní uložil.

1. Nařízení výkonu ochranného léčení

Nařízení výkonu ochranného léčení ambulantního

Na základě pravomocného rozhodnutí Okresního soudu v Náchodě ze dne ... sp. Zn. ... nařizují odsouzenému A..., narozenému ..., bytem trvale ..., t.č. ... nebo ..., do ordinace MUDr. Tereza Szymanská, Dělnické Domy 78, 550 01 Broumov, výkon ochranného léčení protialkoholního a protitoxikomanického v ambulantní formě. Opis pravomocného rozhodnutí o uložení ochranného léčení se připojuje, včetně opisu znaleckého posudku. Den prvního léčebného úkonu stanoví uvedené zdravotnické zařízení a oznámí podepsanému soudu, kdy se léčená osoba prvnímu léčebnému úkonu podrobila.

Poučení: Proti tomuto opatření není stížnost přípustná.

1. Nařízení výkonu ochranného léčení

Jestliže se léčená osoba odmítne podrobit ochrannému léčení ambulantnímu, nebo jestliže se ukáže další pobyt léčené osoby na svobodě jejím okolí nebezpečný, nebo jestliže se dodatečně ukáže, že vzhledem k povaze choroby a léčebným možnostem nelze očekávat splnění účelu ochranného léčení ambulantní formou, navrhne zdravotnické zařízení, kterému byl výkon ambulantního léčení nařízen, změnu formy léčení na ústavní. Návrh se podává u okresního/obvodního soudu, v jehož obvodu se vykonává. Témuž soudu se podává i návrh na propuštění z ochranného léčení ambulantního, jestliže byl splněn jeho účel (§ 99 odst. 6 tr. zákoníku). Jestliže v průběhu výkonu ochranného léčení ambulantního vyjdou najevo okolnosti, budící důvodné podezření, že se léčená osoba odmítá podrobit ochrannému léčení ambulantnímu uloženému soudem, nebo jinak výkon tohoto léčení podstatně ztěžuje, oznámí zdravotnické zařízení tyto okolnosti okresnímu státnímu zástupci, v jehož obvodě je ochranné léčení vykonáváno. Návrh na upuštění od ochranného léčení ambulantního před jeho započítím zdůvodněný tím, že pominuly okolnosti před začátkem výkonu léčby, se podává u soudu, který ochranné léčení ambulantní uložil. Výkon ochranného léčení uloženého pachateli, který zneužívá návykovou látku a spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním, může být ukončeno, jakmile se během jeho výkonu zjistí, že jeho účelu nelze dosáhnout. Návrh na změnu způsobu léčení ambulantního na léčení ústavní, návrh na propuštění z ochranného léčení ambulantního, popř. návrh na upuštění od výkonu ochranného léčení ambulantního, je oprávněn kromě uvedeného zdravotnického zařízení podat též státní zástupce, léčená osoba, nebo osoby, oprávněné podat v její prospěch odvolání. Podle ustanovení § 353 odst. 1 tr. řádu, jakmile bylo dosaženo účelu ochranného léčení, podá zdravotnické zařízení, ve kterém je ochranné léčení vykonáváno, návrh na propuštění z ochranného léčení okresnímu soudu, v jehož obvodu se ochranné léčení vykonává.

OTÁZKA ČÍSLO 2, na kterou neznám odpověď

Co může ambulantní psychiatr dělat, když si přečte posudek a rozsudek, a zjistí, že pacienta pro uvedené diagnózy nelze dostupnými na důkazech založenými postupy psychiatricky léčit?

Např.:

- nařízené ochranné léčení psychiatrické pacientovi s paranoidní poruchou osobnosti a abusem alkoholu
- nařízené ochranné léčení psychiatrické pacientovi s diagnózou stanovenou znalcem jako „smíšená porucha osobnosti s úzkostnými rysy, vztahovačností a sociálním stažením“ a doporučením ve znaleckém posudku, aby užíval antidepresiva.

1. Nařízení výkonu ochranného léčení

- Zdravotnické zařízení si může od soudu vyžádat kontaktní údaje osoby s nařízeným ochranným léčením jako je telefonní číslo nebo emailová adresa.
- Zdravotnické zařízení kontaktuje osobu s nařízenou ochrannou léčbou a domluví si s ní termín prvního vyšetření, a to telefonicky, případně dopisem či datovou schránkou.
- Pokud se pacient nedostaví po telefonické domluvě zašlu novou výzvu písemně doporučeným dopisem s dodejkou (107 Kč).
- Termín prvního vyšetření lze také oznámit příslušnému okresnímu soudu a vyzvat soud, aby o tomto informoval pacienta.
- Pokud se pacient na první vyšetření přes jeho průkazné informování o termínu vyšetření nedostaví, je třeba o tomto písemně informovat příslušný okresní soud do 24 hodin.

2. Zahájení výkonu ochranného léčení

- Při prvním vyšetření musí zdravotnické zařízení zajistit, aby byl pacient při přijetí do ochranného léčení **prokazatelně seznámen se svými právy a povinnostmi souvisejícími s poskytováním zdravotních služeb ve zdravotnickém zařízení při výkonu ochranného léčení, s předpokládanou dobou léčení, možnosti změny formy ochranného léčení a s individuálním léčebným postupem**, pokud podání těchto informací nevyklučuje jeho zdravotní stav.
- Záznam o seznámení pacienta s jeho právy a povinnostmi je součástí zdravotnické dokumentace. Záznam podepíše pacient, zdravotnický pracovník a svědek, který byl přítomen podávání informací. Do zdravotnické dokumentace se rovněž zaznamená případný nesouhlas pacienta s navrženým individuálním léčebným postupem.

2. Zahájení výkonu ochranného léčení

Změny od 1.1.2026:

Zdravotnické zařízení nikoliv při zahájení ochranného léčení, ale až v dalším postupu léčby pacienta prokazatelně seznámí s předpokládanou dobou léčení a možností změny formy zdravotní péče, v níž je ochranné léčení vykonáváno.

INDIVIDUÁLNÍ LÉČEBNÝ POSTUP

- Pravidelná docházka na stanovené termíny psychiatrických kontrol
- Farmakologická léčba: ...
- Dodržování abstinence od alkoholu a jiných návykových látek včetně ... kromě tabáku
- Odběr krve na hladiny psychofarmak
- ALTEST, odběry z krve na jaterní testy a CDT (karbohydrát deficientní transferin), odběry z moči na ETG (ethylenglukuronid)
- Toxikologické testy z krve nebo moči
- ...

2. Zahájení výkonu ochranného léčení

Věc: Ochranné psychiatrické léčení ambulantní formou u pana ..., nar. ..., trvale bytem ...

Číslo jednací: 11 T 109/2024

Vážený soude,

Dle Nařízení výkonu ochranného léčení ze dne 19.11.2024 Vám sděluji, že pan ..., nar. ..., se dne 17.3.2025 podrobil prvnímu léčebnému výkonu v rámci ochranného léčení psychiatrického ambulantní formou.

S pozdravem MUDr. Tereza Szymanská.

3. Průběh výkonu ochranného léčení

- Ochranné léčení trvá, dokud to vyžaduje jeho účel.
- Zdravotnické zařízení oznámí soudu a Policii České republiky do 24 hodin, že se pacient **nedostavuje** k lékařským prohlídkám ve stanoveném termínu.
- Jestliže v průběhu výkonu ochranného léčení ambulantního vyjdou najevo okolnosti, budící důvodné podezření, že se léčená osoba odmítá podrobit ochrannému léčení ambulantnímu uloženému soudem, nebo jinak výkon tohoto léčení podstatně ztěžuje, oznámí zdravotnické zařízení tyto okolnosti okresnímu státnímu zástupci, v jehož obvodě je ochranné léčení vykonáváno.

3. Průběh výkonu ochranného léčení

Změna od 1.1.2026:

Zdravotnické zařízení oznámí soudu a Policii České republiky do 24 hodin, že se pacient **nedostavil** k lékařské prohlídce ve stanoveném termínu.

OTÁZKA ČÍSLO 3, na kterou neznám odpověď

Jak časté mají být psychiatrické kontroly v rámci ochranného léčení? Jaká vyšetření mají být v průběhu ochranného léčení realizována a jak často?

3. Průběh výkonu ochranného léčení

Možnosti spolupráce ambulantního psychiatra s ostatními zdravotnickými zařízeními i sociálními službami:

- CDZ – např. při aplikaci depotních injekcí
- domácí péče – např. při přípravě a zajištění užívání psychofarmak
- odběrová místnost zejména u protitoxikomanického ochranného léčení
- různé sociální služby podporující bydlení, zaměstnávání ...

3. Průběh výkonu ochranného léčení

- Soud vyžaduje obvykle v intervalu 1x za 6 měsíců zprávu o průběhu ochranného léčení.
- Tuto zprávu lze dle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví soudu v roce 2025 vyúčtovat za 170,- Kč, ale soudy ji nehradí.

3. Průběh výkonu ochranného léčení

Věc: Výkon ochranného ambulantního léčení psychiatrického u ... , nar. ...

Spisová značka: 0 Nt ...

Vážený soude,

na základě Vašeho dopisu ze dne 19.8.2025 Vám oznamuji, že pan ... , narozený ... , se řádně podrobuje nařízené ochranné léčbě psychiatrické a že ochranná léčba psychiatrická plní svůj účel.
S pozdravem

3. Průběh výkonu ochranného léčení

Věc: Ochranné protialkoholní léčení ambulantní formou u pana ... , nar. ... , bytem ...

Číslo jednací: 11 T ...

Vážený soude,

na základě Vašeho dopisu ze dne 22.8.2024 Vám sděluji, že pan ... , nar. ... , se dostavuje na kontroly v rámci ochranného léčení protialkoholního ambulantní formou kolísavě. Řádně se dostavoval na kontroly do 27.11.2024, kdy si zranil koleno. Kvůli jeho zranění kolene nebyl stanoven termín kontroly, protože nebyl schopen se na kontrolu dostavit. Následně v lednu a v únoru 2025 se mi nedařilo s pacientem telefonicky spojit. Dne 27.2.2025 jsem pacienta navštívila v místě jeho bydliště, kde jsem zjistila, že pacient zrecidivoval v užívání alkoholu. V době 14.3.-3.7.2025 řádně absolvoval ústavní odvykací léčbu v Psychiatrické nemocnici Bílá Voda, kterou si sám zajistil. Po hospitalizaci proběhla kontrola 7.7.2025. Z kontroly dne 11.7.2027 se řádně omluvil z důvodu jednání o nájmu nového bytu. Následně bez omluvy nepřišel na kontroly 16.7.2025 a 23.7.2025 a nebylo možné jej zastihnout telefonicky. Poté se telefonicky ozval a na kontrole 28.7.2025, kde nebyla prokázána recidiva, sdělil, že na kontroly nepřišel z důvodu nové práce v Krkonoších, kterou bude mít ještě v srpnu 2025. V plánu je další kontrola ve středu 3.9.2025. S pozdravem

OTÁZKA ČÍSLO 4, na kterou neznám odpověď

Kdy ochranné léčení splnilo účel? Může ochranné léčení splnit účel u pacienta s diagnózou poruchy osobnosti nebo schizofrenie?

4. Změna formy ochranného léčení z ambulantní na ústavní

- Zdravotnické zařízení může podat návrh na změnu ochranného léčení z ambulantního na ústavní, pokud pacient porušuje závažným způsobem individuální léčebný postup ochranného léčení. O změně ochranného léčení rozhoduje samosoudce soudu ve veřejném zasedání.

VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ SOUDU

- Je u přeměny, prodloužení nebo ukončení ochranného léčení včetně přeměny na zabezpečovací detenci.
- Je-li zdravotnické zařízení navrhovatelem, musí být jako účastník řízení informováno o výsledku.
- Zdravotnické zařízení může být předvoláno jako svědek a má právo stížnosti proti rozhodnutí soudu.

DŮVODY NUTNÉ OBHAJOBY

- Obhajoba není nutná v případě ukončení ochranného léčení.
- Pacient musí mít obhájce v řízení:
 - při uložení nebo změně ochranného léčení s výjimkou ochranného léčení protialkoholního
 - při uložení zabezpečovací detence
 - je-li způsobilost k právním úkonům u pacienta omezena nebo jsou-li pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit.

KDO PODÁVÁ SOUDU PODNĚT V OCHRANNÉM LÉČENÍ ?

Návrh na změnu způsobu léčení ambulantního na léčení ústavní, návrh na propuštění z ochranného léčení ambulantního, popř. návrh na upuštění od výkonu ochranného léčení ambulantního, je oprávněn kromě zdravotnického zařízení podat též státní zástupce, léčená osoba, nebo osoby, oprávněné podat v její prospěch odvolání.

5. Propuštění z ochranného léčení

- Zdravotnické zařízení podá návrh na propuštění z ochranného léčení soudu, jakmile bylo dosaženo účelu ochranného léčení.
- Ochranné léčení psychiatrické a sexuologické musí splnit svůj účel, tzn. musí být eliminována nebezpečnost pobytu pacienta na svobodě způsobená duševním poruchou.
- O propuštění z ochranného léčení rozhoduje soud.
- V návrhu na propuštění z ochranného léčení zdravotnické zařízení popíše průběh a výsledky ochranného léčení a uvede důvody navrhovaného postupu.

5. Propuštění z ochranného léčení

Věc: Návrh na propuštění pana ... , nar. ... , z ochranného léčení psychiatrického ambulantní formou.

Spisová značka: 11 T ...

Vážený soude,

tímto podávám dle § 353 zákona č. 141/1961 Sb. trestního řádu návrh na propuštění pana ... , nar. ... , z ochranného léčení psychiatrického ambulantní formou, jelikož se domnívám, že u něho bylo dosaženo účelu ochranného léčení. Ochranné léčení u pana ... bylo zahájeno dne 4.5.2022. Od roku 2022 se jeho stav částečně zlepšil, přestože po celou dobu ochranného léčení neužívá žádná psychofarmaka. Diagnóza pana ... není psychofarmakologickou léčbou nijak ovlivnitelná. Léčba je vedena formou pravidelných kontrol 1x měsíčně, na které se až na vzácné výjimky pravidelně dostavuje, a to formou psychosociální a psychoterapeutické podpory. Přetrvává stabilizovaná chronická symptomatika, která se projevuje zejména jeho osobnostními a povahovými zvláštnostmi.

5. Propuštění z ochranného léčení

Zároveň se domnívám, že s ohledem na u pana ... stanovené diagnózy soudním znalcem MUDr. ... v jeho znaleckém posudku z února 2022, a to paranoidní porucha osobnosti a abusus alkoholu, nemělo být ochranné léčení psychiatrické pacientovi nařízeno, protože paranoidní porucha osobnosti není farmakologickou léčbou nijak ovlivnitelná a jinými postupy (např. psychoterapií) je ovlivnitelná jen minimálně, a tudíž je ochranné léčení v těchto případech ze své podstaty neúčelné. S pozdravem ...

5. Propuštění z ochranného léčení

USNESENÍ

Okresní soud v Náchodě ve veřejném zasedání konaném dne 6.10.2025 v trestní věci odsouzeného ..., nar. ..., bytem ... rozhodl takto:

Podle § 99 odstavce 6 trestního zákoníku se odsouzený..., nar. ..., **propouští z ochranného léčení psychiatrického**, které mu bylo ve formě ambulantní uloženo usnesením Okresního soudu v Náchodě z 13.6.2022 č. j. ...

Odůvodnění: Podle § 136 odstavce 3 trestního řádu toto usnesení neobsahuje odůvodnění, neboť se po jeho vyhlášení odsouzený a státní zástupce vzdali práva stížnosti a prohlásili, že netrvají na písemném odůvodnění.

Poučení: Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost do tří dnů ode dne jeho oznámení, a to ke Krajskému soudu v Hradci Králové prostřednictvím soudu zdejšího. Stížnost má odkladný účinek.

6. Ukončení ochranného léčení

- Ochranné léčení protialkoholní nebo protitoxikomanické lze ukončit, jakmile se během jeho výkonu zjistí, že jeho účelu nelze dosáhnout.
- Zdravotnické zařízení v takovém případě podá návrh soudu na ukončení ochranného léčení podle § 99 odst. 6 trestního zákoníku.
- V návrhu na propuštění z ochranného léčení zdravotnické zařízení popíše průběh a výsledky ochranného léčení a uvede důvody navrhaného postupu včetně návrhu na případné uložení dohledu nad chováním osoby, na níž je vykonáváno ochranné léčení. Dohled nad chováním lze uložit v případě, že je nebezpečí, že pacient spáchá další trestný čin.

6. Ukončení ochranného léčení

Věc: Ochranné léčení protialkoholní a protitoxikomanické ambulantní formou u slečny ... , nar. ... , trvale ... - návrh na ukončení ochranného léčení z důvodu nemožnosti dosažení jeho účelu.

Číslo jednací: ...

Vážený soude,

Tímto navrhuji dle § 99 odstavce 6 zákona č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ukončení ochranného léčení protialkoholního a protitoxikomanického ambulantní formou u slečny ... , nar. ... , jelikož jsem během jeho výkonu zjistila, že jeho účelu nelze dosáhnout. Slečna ... byla propuštěna z ústavní formy ochranného léčení z Psychiatrické nemocnice Havlíčkův Brod 6.5.2025 po necelých 14 měsících léčby. Ani dlouhodobé ochranné léčení ústavní formou u ní nemělo žádný efekt na její motivaci k abstinenci a na získání dovedností potřebných pro udržení abstinence v domácím prostředí. Abstinovat vydržela cca 1 týden po propuštění. Od května 2025 znovu užívá alkohol, marihuanu, pervitin včetně nitrožilní aplikace, léky s opiátem tramadolem, benzodiazepiny. Užívání návykových látek sama přiznává a je objektivizováno i opakovanými toxikologickými testy. Již 2x se stalo, že se slečna ... dostala ve stavu akutní opilosti do konfliktu s okolím s nutností zásahu policie České republiky. Minulý týden byla z tohoto důvodu umístěna i do cely předběžného zadržení. Předtím údajně i napadla policistu. Slečna ... sice slovně proklamuje motivaci k abstinenci, ale nedělá žádné kroky a nevyvíjí žádnou snahu k dosažení tohoto cíle. S pozdravem ...

6. Ukončení ochranného léčení

USNESENÍ

Okresní soud v Náchodě ve veřejném zasedání konaném dne 16. září 2025 v trestní věci odsouzené ..., nar. ..., bytem ..., o návrhu na ukončení ochranného léčení rozhodl takto:

Podle § 99 odstavce 6 trestního zákoníku se odsouzené ..., nar. ..., **ukončuje ochranné léčení protialkoholní a protitoxikomanické**, které jí bylo ve formě ambulantní uloženo usnesením Okresního soudu v Náchodě z 30.10.2023 č.j. a které bylo usnesením Okresního soudu v Havlíčkově Brodě z 6.5.2025 sp. Zn. ...změněno na formu ambulantní.

Odůvodnění: Podle § 136 odstavce 3 trestního řádu toto usnesení neobsahuje odůvodnění, neboť se po jeho vyhlášení odsouzený a státní zástupce vzdali práva stížnosti a prohlásili, že netrvalí na písemném odůvodnění.

Poučení: Proti tomuto usnesení je možné podat stížnost do tří dnů ode dne oznámení ke Krajskému soudu v Hradci Králové prostřednictvím soudu podepsaného. Právo podat stížnost nepřísluší mj. tomu, kdo se jej vzdal.

POVINNOSTI PACIENTA V OCHRANNÉM LÉČENÍ

- Pacient je při výkonu ochranného léčení povinen podrobit se individuálnímu léčebnému postupu stanovenému pro ochranné léčení, včetně všech zdravotních výkonů, které jsou součástí individuálního léčebného postupu
- Tím není dotčeno právo pacienta vybrat si z možných alternativ léčby nebo jeho právo na souhlas podle zákona o zdravotních službách pro jednotlivé zdravotní výkony, které bezprostředně nesouvisí s naplněním účelu ochranného léčení.

PRÁVA PACIENTA V OCHRANNÉM LÉČENÍ

- Při výkonu ochranného léčení dochází jen k takovému omezení lidských práv, která stanoví zákon, a v takové míře, která je nezbytná k dosažení účelu ochranného léčení, pokud tohoto účelu nelze dosáhnout jinak.
- Pacient v ochranném léčení může požádat soud o změnu zdravotnického zařízení, u kterého se podrobuje ochrannému léčení. Důvodem žádosti o tuto změnu může být změna bydliště, nedůvěra k současnému ambulantnímu psychiatrovi apod.

OZNAMOVACÍ POVINNOST SOUHRNNĚ

Soudu vždy do 24 hodin:

1. odmítnutí přijetí pacienta k výkonu ochranného léčení
2. pacient se nedostavil k zahájení ochranného léčení
3. pacient se nedostavuje k lékařským prohlídkám ve stanoveném termínu.

Policii České republiky do 24 hodin:

1. pacient se nedostavuje k lékařským prohlídkám ve stanoveném termínu.

Statnímu zástupci:

1. podezření na maření výkonu ochranného léčení.

VYKAZOVÁNÍ PÉČE SPOJENÉ S OCHRANNÝM LÉČENÍM

- Zdravotní péče poskytovaná pacientovi v ochranném léčení je hrazena z veřejného zdravotního pojištění a účtuje se stejně jako u jakéhokoli jiného pacienta jeho zdravotní pojišťovně.
- K výkonům klinických vyšetření se vykazuje výkon 35040 - SIGNÁLNÍ VÝKON - PACIENT SE SOUDNĚ NAŘÍZENÝM OCHRANNÝM AMBULANTNÍM LÉČENÍM (54 bodů).
- U ochranného léčení se obvykle jedná o pacienty s diagnózami, které odpovídají dispenzární péči. Pokud má pacient diagnózu spadající do dispenzární péče, lze vykazovat výkon 09532 – VÝKON PROHLÍDKY DISPENZARIZOVANÉ OSOBY (10 bodů) a při každé kontrole výkon cíleného psychiatrického vyšetření 35022.

VYKAZOVÁNÍ PÉČE SPOJENÉ S OCHRANNÝM LÉČENÍM

- Zprávy, které si vyžádá soud, by se měly soudu fakturovat dle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví, který se vydává vždy na příslušný kalendářní rok, ale soudy je nehradí.
- Náklady související s výkonem ochranného léčení u osob, které nejsou účastníky veřejného zdravotního pojištění v České republice, hradí stát z kapitoly státního rozpočtu ministerstva. Vyúčtování zašle zdravotnické zařízení ministerstvu nejdéle do patnáctého dne následujícího kalendářního měsíce po kalendářním čtvrtletí, v němž byly zdravotní služby poskytnuty.

Financování ochranného léčení

	OBDOBÍ	ÚHRADA OD ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNY	ZTRÁTA Z DŮVODU PROPADNUTÍ TERMÍNU KONTROLY	ZPRÁVY ZASLANÉ SOUDU APOD.
1. P	10.1.-17.9.2025	17 831,96 Kč	1 820,88 Kč	Zpráva o průběhu OL jednoduchá 1x. Návrh na propuštění z OL složitá 1x.
	12.1.-6.12.2024	21 727,70 Kč	1 718,73 Kč	Zpráva o průběhu OL jednoduchá 2x
2. P	15.1.-17.9.2025	10 381,20 Kč	5 218,88 Kč	Zpráva o průběhu OL složitá 2x. Zpráva, že se pacient nedostavil jednoduchá 1x.
	9.2.-18.12.2024	10 978,07 Kč	3 708,72 Kč	Zpráva o průběhu OL jednoduchá 1x, složitá 1x
3. A	7.3.-5.9.2025	6 091,52 Kč	5 720 Kč	Zpráva o průběhu OL složitá 1x
	31.1.-11.10.2024	1 6419,14 Kč	0	Zahájení OL jednouché 1x. Zpráva o průběhu OL jednoduchá 1x.
4. P	10.2.-14.8.2025	4 032,88 Kč	0	Zpráva o průběhu OL jednoduchá 2x
	19.2.-18.12.2024	6 665,93Kč	0	Zpráva o průběhu OL jednoduchá 1x
5. P	17.3.-11.8.2025	6 507,32 Kč	0	Zahájení OL jednouché 1x. Zpráva o průběhu OL jednoduchá 1x.
6. A+T	12.5.-3.9.2025	13 738,24 Kč	1 304,72 Kč	Zahájení OL složitě 1x. Návrh na ukončení OL složitě 1x
7. A	10.3.-1.9.2025	23 580,24 Kč	0	Zahájení OL jednouché 1x. Zpráva o průběhu OL pro probační jednoduchá 1x

SPOLUPRÁCE S PROBAČNÍ SLUŽBOU

Bez souhlasu pacienta nemáme právo podávat probační službě na jejich vyžádání žádné informace o průběhu ochranného léčení (viz Stanovisko MZ ČR k předávání informací o průběhu ochranného léčení probačním úředníkům).

CO POTŘEBUJEME?

- Ujasnit společenské zadání ochranného léčení
- Zlepšit zákonný rámec ochranného léčení
- Koncepti ochranného léčení
- Jednotný postup znalců, soudů a zdravotnických zařízení
- Objektivní hodnocení rizik a nebezpečnosti pacienta
- Metodickou podporu
- Doporučené postupy ochranného léčení a jednotné standardy péče
- Zlepšit předávání informací mezi jednotlivými zdravotnickými zařízeními
- Zlepšit financování.

DĚKUJI ZA POZORNOST

MUDr. Tereza SZYMANSKÁ

tereza.szymanska@seznam.cz

tel. 776 151 391